

עיריית תל אביב-פרוטוקול ועדת צעירים

בראשות חברת המועצה- חן קראוס שמחוני, עו"ד

מיום ראשון, כ"ג אייר ה'תשפ"ו, 10/5/2026

משתתפים:

עו"ד חן קראוס - שמחוני – חברת מועצה ויו"ר ועדת צעירים
הדס רגולסקי - חברת מועצת עיריית תל אביב-יפו ויו"ר הוועדה לטיפול בנפגעי ה-7 באוקטובר
אורנה ברביבאי - חברת מועצת עיריית תל אביב-יפו
ענת ברקת - רכזת תחום צעירים במינהל שירותים חברתיים
שרי ישראלי - מנהלת המחלקה לטקסים, אירועים, הנצחה ומורשת בעיריית תל אביב-יפו
ענבל בורנשטיין - מנהלת השירותים החברתיים במינהל לשירותים חברתיים בעיריית תל אביב-יפו
אורית קלר - סגנית מנהלת מינהל החינוך עיריית תל אביב יפו
אלה בורוביץ' - סגנית מנהל היחידה לנוער וצעירים
טל למדן - מנהל היחידה לנוער מצוין
ולריה ליכטמן – מנהלת פיתוח קהילה לצעירים
גל שינוטר - יו"ר אגודת הסטודנטים והסטודנטיות של אוניברסיטת תל אביב
דניאלה יום טוב - מנהלת יחידת הצעירים
אוהד ניימרק - מנכ"ל "כשהחזקים מתגלים"
אילנה כהן מונרו - סיעת הצעירים
ליאור סעדון - מרכזת תחום צעירים שירותים חברתיים
יורם ענבר- מנהל המחלקה לקאנטריים
אוהד בסט- אדריכל, תושב העיר
עדי ישראלי – תושבת העיר יוזמת מוקד ההנצחה בדיזנגוף
טלילה אריאלי - אמא של בן אריאל שנרצח במסיבת הנובה
אלי כהן - אבא של מור כהן שנרצח במסיבת הנובה
ליאת ברקת- אמא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה
ירון ברקת- אבא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה
שרון פישר – אמא של אמיר פישר שנפל בכפר עזה
עופר עובדיה - אבא של עידו עובדיה שנפל ב 30.10
גליה ורזבסקי- רכזת שיום הנצחה ומורשה
נועה דנון – מנהלת קשרי הורים וקהילת חינוך
אורנה חזן כהן - אמא של דניאל אשר כהן
דנה מאירי יונג - אלמנה

על סדר היום:

הנצחת הנופלים צעירים בני העיר תל אביב.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: אפתח בכך שלפני מספר חודשים חברת המועצה אורנה ברביבאי העלתה הצעה לסדר היום בנושא הנצחה בעיר. ביקשתי מאורנה וקיבלתי את הזכות שנושא ההנצחה יידון בוועדת צעירים. כצעירי העיר, שאיבדנו רבים מחברנו, זהו אירוע משמעותי ביותר. כדור העתיד של העיר אנחנו רוצים להמשיך לספר את הסיפור, ולחזק אותו כאבן דרך משמעותית בחיינו. אני דיברתי עם חלקכם, ועם חלקכם דיבר דניאל אשר מרכז ועדה זו. נשמע כאן את אנשי המקצוע, את המשפחות, ויהיו נציגי שונים שיתנו זווית ודעות נוספים. נערכו מספר שיחות בנושא אצל גורמים בעירייה, ואני מרגישה שיש פה הזדמנות שאורנה יצרה בכדי שתאפשר את חידוד הנושא. זה מקום פתוח להביא רעיונות שונים. נוכחים עימנו גורמי מקצוע ממנהלים שונים בעירייה ונתחיל את הוועדה עם הצוות המקצועי. אחריהם מוזמן כל הרוצה לשתף. אנחנו נאסוף את כל המידע ונצא משם להמשך עבודה.

שרי ישראלי - מנהלת המחלקה לטקסים ואירועים: כמנהלת מחלקת טקסים והנצחה אני רוצה להזכיר את קיומו של גן הבונים וגן לחללי הטרור. אנחנו עומדים בקשר עם המשפחות במהלך השנה, ופתוחים לשמוע אם יש בקשות מיוחדות.

ולריה ליכטמן - מנהלת פיתוח קהילה לצעירים: אנחנו יושבים תחת המחלקה לנוער וצעירים של עיריית תל אביב, ומתמקדים במתן מענים לאוכלוסייה הצעירה בעיר. אנו פועלים בתחומי אקטיביזם, דמוקרטיה, חוסן, צעירים וצעירות במילואים. מאז ה-7 באוקטובר מתמקדים בפעילות עם קהילת שורדי הנובה מתוך הבנה שכ- 380 שורדים חיים בעיר תל אביב ומרביתם צעירים. ההגדרה העירונית ושל המדינה לצעירים היא 18-35, אך כאן בעיר אנחנו גמישים לגבי הרף העליון.

אורנה ברביבאי - חברת מועצת העירייה: תוכלי בבקשה להציג נתונים מספריים של הנפגעים בתל אביב בכדי שנכיר את ההיקפים?

שרי ישראלי - מנהלת המחלקה לטקסים ואירועים: מה-7 לאוקטובר יש בתל אביב 32 חללי צה"ל, 40 חללים בנובה, 2 חללים בפיגועים ביפו והמתקפה של איראן סך הכל 74 חללים.

ולריה ליכטמן - מנהלת פיתוח קהילה לצעירים: פרויקט שיצרנו בשיתוף עמותת שבט קהילת הנובה לציון אירועי השנה ל-7 באוקטובר הוא תערוכה במזא"ה 9 שהוא לופט צעירים וצעירות. השורדים הציגו בתערוכה עבודות אומנות אישיות שעסקו בהנצחת חברים שנפלו, תהליך הריפוי או בחוויה שחווי וממשיכים לחוות כשנה אל תוך השיקום. השתתפו בתערוכה כ-50 אמנים. כחלק מהתערוכה הצבנו ברחבה הציבורית של מזא"ה 9 מיצג הנצחה נודד של עץ החיים. המיצג הוא להנצחת 410 נרצחי המסיבות. הפרויקט אפשר

נקודת מפגש מרגשת וחיבור משמעותי עם המשפחות והקהל הרחב. פרויקט נוסף הוא עדויות של שורדים. כל שבועיים הושמעה במוזא"ה 9 עדות של שורד אשר שיתף בסיפור ההישרדות האישי שלו. הארוע היה פתוח ללא עלות לקהל הרחב. במה ראשונית זו אפשרה לשורדים לספר את סיפורם בפני אנשים זרים שהם לא מכירים, והיותה אבן-דרך משמעותית בשיקומם. הארוע צולם ומשמש כמסמך היסטורי שיסמר במאגרים שלנו ושל העמותה.

דניאלה יום טוב- מנהלת יחידת הצעירים: אדבר על פרויקט תמיכה בשכונות, הנערך שנה שנייה בבית הצעירים בורדיאל בשיתוף פורום צעירים "עושים שכונה", צעירים תושבי המקום מדרום-מזרח העיר, בעיקר שכונת התקווה וכפר שלם. הפרויקט עוסק בצעירים אשר איבדו חבר. מה מקומו של הצעיר המאבד חבר או חברה ואיך מכילים את האובדן והכאב.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: כמה כעת עמותה בשם נועמה על שם נועם שלום שנרצח בנובה, ששמה לה למטרה להעניק בית, קהילה ותמיכה לחברים שכולים.

דניאלה יום טוב- מנהלת יחידת הצעירים: טוב לדעת, זה עשוי להיות חיבור טוב במסגרת הפרויקט הזה. אציין שאירחנו פאנל של חמישה חברים שקראנו להם פרחי השכונות, ויצרנו מעגל של משתתפים שהונחה על ידי אחות שכולה, פעילה חברתית בשכונות, עדן שושני. הגיע מגוון רחב של פרחי השכונות שאפילו לא ידענו שהם גרים בשכונה. הגענו אליהם לאחר בדיקות רבות מפה לאוזן ובעירייה, מצאנו אותם ונפגשו אותם ערב גם עם המשפחות וגם עם מעגלי החברים של כל אחד. עלו דברים כנים ואמיתיים, והיה חיבוק כולל של חוסן. חשוב לציין שבפרויקט פרחי השכונות אנחנו מארחים את עמותת לב בטוח בבית הצעירים בורדיאל 17. הם עושים תרפיה דרך תיקלוט בסגנון ריי. במהלכה נותנים לצעירים לעלות על הבמה ולתקלט למען הנצחת החברים בדרך של חיות. מצאנו שהצעירים של היום בוחרים להנציח בדרך אלטרנטיבית. פרויקט נוסף הוא מכינה קדם צבאית על שם אילן משה יעקב ז"ל, שמובילה תנועת אחריי. אילן היה בוגר שלה ועשה שנת שרות דרכה.

ולריה ליכטמן- מנהלת פיתוח קהילה לצעירים: קיימות דרכים יצירתיות להנצחה שמחברות את הצעירים. אוסיף שהיו פרויקטים אף להעלאת המודעות בנושא החטופות והחטופים כמו תערוכת פורטרטים של חטופים אשר עדיין היו בשבי.

עדי ישראלי- תושבת העיר: אתן מדברות למעשה על דברים זמניים, שהם יותר זיכרון מאשר הנצחה. אם עדיין עומדת הקביעה של עיריית תל אביב, שלא תתקיים הנצחה במרחב הציבורי למעט גן הבנים, אז מה אנחנו עושים פה? אולי נשמע את המשפחות שבאו לדבר, לפני הגורמים המקצועיים.

דניאלה יום טוב- מנהלת יחידת הצעירים: התוכניות בהן אנו משתפים אינן בהכרח חד פעמיות. המטרה היא להופך למסורות, בהתאם למתרחש בשטח ורצון המשפחות.

עדי ישראלי- תושבת העיר: אתר הנצחה זה אלמנט קבוע.

דובר: עדי, אנחנו להראות מה העירייה עשתה עד עכשיו בכי ליישר קו עם הקיים ולהתחיל משם.

שרון פישר - אמא של אמיר פישר שנפל בכפר עזה: מה שאתם מספרים כרגע זה פעולות שהעירייה עושה לזיכרון ולא להנצחה. אלו פעולות בעבור החיים, למשל חטופים וחטופות ונובה, זה לא להנצחת המתים.

ולריה ליכטמן - מנהלת פיתוח קהילה לצעירים: פרויקט אחרון שעשינו בשיתוף פעולה עם העמותה ופצועי מלחמה מילואימניקים, הוא פרויקט אופנה. אנחנו מרגישים שדבר כזה נוגע בזיכרון של האירוע ומשאר אודותו בתודעת החיים.

אורית קלר – סגנית מנהלת מינהל החינוך: אני נציגה של מינהל החינוך ומתואמת עם חן. באתי בעיקר בכדי להקשיב לכם. אנחנו פועלים תחת כללי העירייה בכל הקשור לבתי הספר כמרחב, וכללי ההנצחה. אני מבינה את ההבחנה שאת עושה בין הנצחה לבין זיכרון. אומר מהמקום של חינוך, שיש ערך רב בלספר את הסיפור. דוגמא לאירועים הנערכים לאורך זמן הם ימי העיון שעורך בית ספר סינגלובסקי. בכל שנה, במשך חמש שנים, מגיעים לוחמים ולוחמות לבית הספר ומתנהל יום עיון עם פאנלים בנושא של שליחות ובחירה. אלו שני הערכים שנבחרו ואפשר ללומדם דרך סיפור חיים. התלמידים לוקחים חלק ביום הזה, וגם משתתפים במעגלי שיח. יש טקסים בבתי ספר נוספים שנעשים בחיבור לתוכנית. קיימות יוזמות המגיעות מההורים ומחברים ואנחנו תומכים בהם, כי אנחנו רואים בהם ערך, השראה ונחמה.

אורנה בריבאי - חברת מועצת העירייה: האם בית ספר שיוזם חלל הנצחה, זה במנדט שלכם?

שרי ישראלי - מנהלת המחלקה לטקסים, אירועים, הנצחה ומורשת: כן.

אהוד בסט – אדריכל תושב העיר: בכל בית ספר יש קיר הנצחה -

ליאת ברקת - אמא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה: אני מנסה להבין היכן הגבול בין מרחב ציבורי לבין מרחב בית הספר.

ירון ברקת - אבא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה: בהקשר זה של החינוך אני רוצה לפרגן לנווה מנהל תיכון ליידי דייוויס אשר איבד חמישה ב-7 לאוקטובר, ארבעה לוחמים ובחורה שנרצחה בנובה. נווה המנהל החדש נכנס לתפקידו, והחליף את המנהלת המיתולוגית, בתקופת האירוע. ישבנו איתו, כל ההורים, הוא הקשיב לנו קשב רב וביחד עם הצוות ארגנו אירוע הנצחה שמתקיים כבר שנה שנייה. במהלך האירוע מתקיימת צעדה של כל ילדי הבית ספר מליידי דייוויס לפארק הירקון ביחד עם ההורים, ואז יושבים במעגלי שיח בפארק, וההורים עוברים בין הכיתות ומדברים איתם. אני מקווה שזה יהפוך מסורת. מגיע להם מילה טובה על כך.

אלה בורוביץ' - סגנית מנהל היחידה לנוער וצעירים: בהקשר של אנדרטאות אוסיף שבתנועות הנוער בני עקיבא ושבטי הצופים, השלמנו השנה מהלך של חידוש האנדרטאות. מעבר לזה, יש ימי זיכרון וטקסים בהתאם למדיניות העירונית.

אורנה ברביבאי - חברת מועצת העירייה: ברצוני להתחיל בתודה למשפחות השכולות על הגעתכם והשתתפותכם בוועדה. אין זה ברור מאליו. עסקתי שנים רבות בנושא הנפגעים בצבא, ואני מבינה היטב את חשיבות ההבחנה בין הצורך לייצר הנצחה פרטית במרחב הציבורי, לבין עמדת ראש העיר לפיה מספיקה הנצחה אחת מרכזית, מכובדת, זו הקיימת בגן הנופלים. עם זאת האירועים הקשים של השנים האחרונות, החריגים בכל קנה מידה, מצדיקים התייחסות אחרת.

יש כאן מעין דיסוננס, יש כל כך הרבה חללים, אם נציג כל חלל וחלל במרחב הציבורי? כמו כן יש פה שאלה של תקדים, אם עושים הנצחה כתוצאה מ-7 באוקטובר, מדוע לא ללכת אחורה לכלל חללי מערכת הביטחון ונפגעי פעולות איבה ולהנציח אף אותם. קיבלתי תגובה השואלת, האם אני רוצה שבכל פינה בעיר יהיה אזכור לחלל כזה או אחר. על כך אני גורסת שאפשר להתייחס לנקודה בזמן בה החלל נהרג או נרצח, אך אפשר גם להסתכל על מה שהוא היווה בעולם מרגע לידתו, ההשראה שייצר למשפחתו, לקהילתו, לעירו והחותרים שטבעו. אני מבקשת שלא לחשוב על הנצחה כאותיות על עמודים אותם פוקדים פעם בשנה, אלא דרך המאפשרת לקחת חלק בפועל בחייהם. לשים אותם כאות ומופת. מבחינתי זה החיבור לצעירים שהם דור העתיד.

חשוב שנשמע את המשפחות ואת הכאב העצום שהם נושאים עימם, ולא רק ביום אחד בשנה כאשר מגיעים לגן הנופלים. להכיר בצורך שלהם לגעת בעצב החשוף ולשמר ציווי חיים לכולנו. זו זכות וחובה לשמוע את ההורים השכולים. אציין שכעסתי על חברי המועצה שלא מצאו לנכון לציין שאין זה נושא פוליטי, אין זה עניין של אופוזיציה או קואליציה, עלינו להסתכל על כך ממקום של קדושת החיים, חירוף הנפש ואובדן החיים ולתת לכך מענה. בדקתי עם ראשי עיר אחרים ברחבי הארץ, ומצאתי שאצלם בעיר יש מקום להנצחה פרטית. תל אביב היא העיר השנייה בגודלה, ולא יתכן שאין מספיק מקום במרחב הציבורי או שיאמר שזה יפגע בשגרת החיים. דיברתי עם ביבס, ראש השלטון המקומי, ועם כרמל והם אמרו שאולי לא מקדישים לכך רחוב אך מוצאים משעול רלוונטי. מנסים לדייק את אופי ההקדשה או ההנצחה של החלל לחיים שחי טרם מותו. אנני חושבת שתל אביב צריכה להיות פחותה מהערים אחרות.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: ועדה זו רוצה להתמקד במה כן אפשר לייצר, במקום במה שלא. מה שניתן לייצר בטווח הזמן הקצר והארוך. ולשם כך הגיעו לכאן גורמים שונים עם נקודות מבט שונות.

עדי ישראלי - תושבת העיר יוזמת מוקד ההנצחה בדיזנגוף: זו תשובה יפה, אך למעשה אין לך מנדט ליצור הנצחה במרחב הציבורי.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: יש כאן אנשי מקצוע שיכולים לעזור בחשיבה נוספת. המטרה שלי היא שנצא מפה אל תוך לשיח עמוק יותר.

שרון פישר – אמא של אמיר פישר שנפל בעזה: הזכרת את הפגישה שהייתה אצל ראש העיר. תוצאת הפגישה עם ראש העיר הייתה ששרי קיבלה מינוי מראש העיר לעסוק בשיח מול המשפחות. הפגישה הייתה ביולי שנה שעברה. בקרוב חולפת שנה, ודבר לא נעשה.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: הייתה תקשורת עם משפחות רבות. אני מציעה שנתמקד בפנים קדימה. נשמח לשמוע על כל אחד מיקירכם.

טלילה אריאלי - אמא של בן אריאל שנרצח במסיבת הנובה: חבל שהגיעו כה מעט משפחות, הייתי בטוחה שיגיעו יותר. מצד שני הגיעו כל אנשי המקצוע שלמעשה אין להם כל תשובה עבורנו. אני מסכימה עם זה שגן הבנים אננו הנצחה. מעולם לא ביקרתי בו ואיני מתכוונת, כי לראות את שם הילד על עמוד שחור, אין בכך דבר. מה שחשוב למשפחות הוא שיישאר משהו במרחב לנצח כי אנחנו, המשפחות, לא נהיה פה לנצח. זו יכולה להיות גינה ליד הבית, או רעיונות אחרים. האירועים שאתם עושים הם יפים אבל יחזיקו אולי 10 - 20 שנה ומה אחר כך? כאשר אנחנו כבר לא נהיה פה בכדי להחזיק את הזיכרון. ומעבר לכך, לגבי דבריה של אורנה, על הנכחת הילדים שלנו ומה הם היו בחייהם, אנחנו עושים את זה באופן פרטי בבית הספר או דרך עמותות. אננו זקוקים לעירייה בשביל זה.

אורנה ברביבאי - חברת מועצת העירייה: השאלה היא, האם יש עניין להנכיח אותו במרחב הציבורי.

טלילה אריאלי - אמא של בן אריאל שנרצח במסיבת הנובה: אנחנו לדוגמא מקושרים לעמותה של גלישה, שעוברים בה עשרות ילדים ממקומות שונים, אז זה גם מאפשר משהו. יש לנו הרגשה שזה לא ילך לשום מקום כי הראש חושב אחרת. תראי כמה מעטים אנחנו פה. דיברתי עם דניאל ואמרתי לו, שנכון יותר יהיה לאסוף ראשית את ההורים ולגבש אותם, ואז לבוא ככוח מול העירייה, כמו שעושים בכיכר דיזינגוף, שהעמידו עובדה בשטח. יש לנו הרבה כוח, אבל לא נתת לנו אותו פה.

אלה בורוביץ' - סגנית מנהל היחידה לנוער וצעירים: תוכלי להרחיב לגבי הדוגמאות. התחלת ואמרתי לגבי הגינה ליד הבית. איך זה יראה?

טלילה אריאלי - אמא של בן אריאל שנרצח במסיבת הנובה: דיברתי עם שרי ממש מיד אחרי ה-7 באוקטובר, רציתי שבגינה ליד ביתנו, הבית הוא דן נולד והגינה בה שיחק כל יום, יהיה שלט קטן שאומר 'בגינה זו שיחק...' משהו קטן ביותר. אמרו לי שזה עולה מאות אלפי דולרים. זו תשובה שאינה מכבדת.

ענבל בורנשטיין - מנהלת השירותים החברתיים: אנני רוצה להיכנס כרגע לתשובות שניתנו.

טלילה אריאלי - אמא של בן אריאל שנרצח במסיבת הנובה: בכל מקרה זו ההנצחה שהתכוונתי אליה.

אלה בורוביץ' - סגנית מנהל היחידה לנוער וצעירים: אנחנו רוצים ללמוד משהו מהדיון ולקדם רעיונות ופרויקטים. את אומרת למעשה, שפרויקט הנצחה או זיכרון אינו אמור להיות פרויקט תוכן, כי לשם כך יש עמותות שמסייעות. במידה ויש החושבים כאן אחרת, אציין שיש לנו הרבה לתת בנושא זה.

טלילה אריאלי - אמא של בן אריאל שנרצח במסיבת הנובה: זה צריך להיות במקביל, ולא "זה או זה".

אלה בורוביץ' – סגנית מנהל היחידה לנוער וצעירים: לכן אני מתעכבת, כי נאמר שאין עניין בפרויקטים חד פעמיים המעוררים מודעות לסיפור החיים אלא באובייקט פיזי.

שרון פישר - אמא של אמיר פישר שנפל בכפר עזה: אתן דוגמה לרעיון שהבאנו בשיחה עם ראש העיר. אני שרון, אבא של אמיר פישר, זכרוננו לברכה. חייל בודד אשר נפל בכפר עזה, אמיר לא גדל בתל אביב, אך גר בעיר בעת שירותו הצבאי. אנחנו גרים כיום בתל אביב. רעיון שעלה ומייצר חיבור לקהילה הוא שמאות גני הילדים בעיר, שנקראים כביום שמות כמו גן אספרגוס או גן מנדולינה, יקראו על שם הילד הנופל. כך יתאפשר לספר על הילד, וזו דרך שהילדים וההורים יהיו מחוברים לנופל. זו דרך ממש פשוטה ואינה עולה כסף רב. אני לא מדבר על רחובות כמו שעושים ברמת גן, אבל אני כן מדבר על גינות ספורט וגינות ציבוריות. הרעיון הראשוני שלנו היה לקחת את כל הספסלים על הטיילת ולשים עליהם שלט קטן עם ברקוד, המספר את הסיפור של הנופל. דברים פשוטים שמייצרים חיבור עם הקהילה. במקום שאנחנו נלך ונשים מדבקות שלאחר מכן יורידו, זה יכול להיות אלמנט קבוע.

אלי כהן – אבא של מור כהן שנרצח במסיבת הנובה: שמי אלי, הבן שלי נרצח בנובה, אנני מכיר פה אף אחד, ואף אחד גם לא פנה אליי. אפילו אנני יודע אם שם הילד שלי רשום בגן הבנים. אנו גרים כ- 20 שנה בעיר, וילדי גדלו בבית הספר הדמוקרטי ביפו. משפחתנו אינה מתיימרת לומר לכם להנציח בעץ או ספסל, אנחנו מתמקדים בביתנו ועושים טקס זיכרון לכבודו בבית הספר הדמוקרטי. בבית הספר בנו פינה יפה עם מספר תמונות שלו. אף אחד לא פנה אלינו מהעירייה לדבר איתנו. היום זו השיחה הראשונה שלי בנושא עם גורמי עירייה.

ליאת ברקת - אמא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה: אני ליאת ברקת וזה ירון, אנו הורים של רועי ברקת. שנינו גדלנו ולמדנו בתל אביב, ובחרנו לגדל את ילדנו בעיר. אנחנו תושבי העיר מעל 50 שנה. רועי ואחיו, מיקה שמשרת כרגע בצבא ואורי שלומד בעירוני י"ד, נהנו וחיו את תל אביב בכל הווייתם. רועי גלש בים והדריך בקייטנות גלישה, היה פעיל ומדריך בשבט הנשיא ומעורב בצופים, התאמן במסלול בכושר קרבי בתל אביב, שיחק פוציבולי בחוף טרומפלדור, נהנה וחווה את העיר במלוא האנרגיה הגיינג'ית שלו. מאז נפילתו ב- 7 באוקטובר כסמל מחלקה בגולני בנחל עוז, אנחנו יוזמים לא מעט פעילויות הנכחה והנצחה במקומות התל אביביים שחשוב לנו מאוד שיכירו בהם את הסיפור של רועי. את השטותניקיות התל אביבית שלו אל מול המקצוענות, הנחישות והלחימה שלו בגולני. בחירה שלא הייתה טריוויאלית עבורו. אנחנו יוזמים את הקשרים ושיתופי הפעולה, ויש לנו ממשק מדהים עם שבט הנשיא שבו כבר יש שכבת ברקת וטורניר ברקת. כמו שירון ציין, יש לנו קשר מצוין עם ליידי דיוויס שעושים פעילויות נהדרות לטובת הנצחת הנופלים. עדיין כל אלו הם יוזמות שלנו מול גורמים כאלה ואחרים. אנחנו מרגישים ויודעים שמעבר לשמו שחקוק בגן הבנים, ושם הרי כבר יש בקריית שאול ובאנדרטת גולני, זו לא הרוח של רועי וזה לא מה שאנחנו רוצים להשאיר הלאה.

חשוב לנו מאוד שיכירו אותו, כיצד הוא הצליח להחזיק את כל האנרגיה, השמחה, הספורטיביות, הבלגן, הצחוקים, החברים והמסיבות לצד הנחישות, המחויבות והמסירות. זה דבר שיכול להיות מקור להשראה.

אתם יכולים לומר שאנני אובייקטיבית כי אני אימו. אבל אנחנו רואים את האימפקט שיש לשיחות שלנו עם כל שכבות הצעירים, התיכונים, הסטודנטים וחיילים עימם אנחנו נפגשים. אחת לשנה יש לנו מיזם הנקרא 'רצים לזכרו' בשלהי יום הזיכרון בפארק הירקון. השנה הגיעו מעל 1,500 איש בכל הגילאים. כולם רוצים לשמוע את הסיפור של רועי ואף כותבים לנו הודעות לספר על חוויתם. רועי היה גם בלגניסט, אני לא רוצה שתצטייר פה תמונה לא אמינה, אבל כשהחליט על דבר מה, הוא הלך עליו עד הסוף. אני חושבת שיש פה מסר להעביר הלאה בין אם זה דרך פריזמה של ספורט עירוני, שכן היה עמוק בכדורסל, או דרך חינוך.

אני חושבת שנדרש דבר מה מובנה, כמו תהליך חינוכי בבתי הספר שניתן לדבר דרכו עם הילדים, ללמוד באמצעותו, בין אם זה קשור לכדורסל או לתרבות. תל אביב היא עיר המתהדרת בחדשנות דיגיטלית, תחבורתית, תרבותית, איך יתכן שבנושא של הנצחה אנחנו נמצאים שנים מאחור, אין כל פתיחות לעניין וזה מכאיב לנו עד מאד.

עדי ישראלי – תושבת העיר יוזמת מוקד ההנצחה בדיזנגוף: את אומרת למעשה שאת מצפה מהעירייה תחזיק את המהלך הזה, ולא רק אתם.

ליאת ברקת – אמא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה: אפשרי להחזיקו ביחד איתנו, כי אנחנו עושים את זה בכל מקרה. צריך מישהו שמרכז את זה מלמעלה ומחזיק כובע עירוני בנושא. הפידבק שאנו מקבלים מהצעירים ומהתושבים ככלל הוא משמעותי מאד. הם רוצים לקחת בזה חלק. אנשים מכירים אותנו ואת הנופלים. היינו שמחים לקבל את הגב העירוני וסיוע בדחיפת פרויקטים קדימה. יש לנו אין סוף רעיונות, אך נדרשת נכונות לשבת ולדבר על זה. לכן אנו כאן. שוויוניות בהנצחה מבחינתי היא ברורה לחלוטין. אך עמודים בגן הבנים? אני מודה שגם אנחנו לא באים לטקסים הנערכים שם. זה לא תואם את אופיו של רועי.

ירון ברקת – אבא של רועי ברקת שנרצח במסיבת הנובה: מעבר לכך, גם בתי ספר וגני ילדים לא מגיעים לשם. אולי רק עובדי אורח שעושים הליכות בפארק, ואם הם עוצרים, זה חסר משמעות. אוסיף למנהל החינוך עוד רעיון עם קרדיט לליידי דייוויס על פועלם בנושא. מדובר ברעיון ויוזמה שלהם, קחו את נופלי העיר תל אביב מחרבות ברזל וכלל מלחמות ישראל, וצרו תוכנית על האנשים הללו שתועבר בכל בתי הספר בעיר, לפני יום זיכרון. תוכנית שתגיע ממנהל החינוך, ולא רק כיוזמה מקומית של מנהל תיכון ליידי דייוויס. הורים שירצו, יוכלו לקחת חלק.

עופר עובדיה – אבא של עידו עובדיה שנפל ב30.10: גם אנחנו כהורים, עשינו הנצחות לילדים. אתמול לדוגמא, התקיים מסע של 22 קילומטר באזור מכתש רומן. אנו עושים אותו כבר שלוש שנים לזכר עידו ובאים לאירוע חברים, משפחה ואנשים נוספים.

אורנה ברביבאי – חברת מועצת העירייה: האם הצבא מארגן את זה או אתם?

עופר עובדיה – אבא של עידו עובדיה שנפל ב30.10: המשפחה מארגנת זאת. כל הזיכרונות נעשים בידי המשפחות, ובשלב כלשהוא בגלל גיל או מחלות כל אלו יפסקו. דיברתי עם נחום קדמיאל שאמר שהוא עשה

אירועים לאורך 17 שנים ובשלב כלשהוא פסק. אנחנו רוצים דבר מה קבוע, והעירייה היא ארגון גדול שיכול לעשות זאת. אשתי ניסתה לטפח את הגינה הקהילתית בשכונה אבל זה מאוד קשה. זו גינה גדולה ואין לה את המשאבים. היא עושה כמה שהיא יכולה. אנחנו לא חיים לנצח, וזה חשוב בשביל האנשים בעתיד. אני חושב שצריכים להתייחס לזה בצורה רצינית.

דנה מאירי יונג – אלמנה: אני דנה מאירי יונג אשתו של רב סמל מתקדם עופר מאירי יונג שנפל ב-4.2.2025. אנחנו הורים לאורי ואיתן. עופר נפל בפברואר, יומיים אחרי יום הולדתו ה-41 ושלושה ימים אחרי יום הולדתו ה-39. עופר היה איש של בנייה ירוקה. הוא למד הנדסה סביבה בטכניון ועד כמה שזה ישמע קלישאתי, כולם נהגו לומר לי עליו לי "את לא מבינה איזה אוצר יש לך, אדם טהור". אני שומעת את הסיפורים פה וחושבת עד כמה נדרשת ועדה זו כבר ממזמן. כואב לי שבערים אחרות דוגמת הרצליה, אליה עברו לאחרונה ההורים של עופר כדי להתקרב אלינו, הנציחו אותו בכל דרך אפשרית למשל, גינה על שמו אף שאינו יליד העיר. מכבי הרצליה בליגת העל עשו משחק על שמו אשר שודר בטלוויזיה וסיפרו במהלכו על חייו. הגעתי לכאן כדי לומר שהעירייה חייבת להנציח את החללים שלה. אני ועופר בחרנו לגדל את הילדים שלנו פה. אני ילידת העיר, דור שני או שלישי וחושבת שיש מקום לשים שמות חללים כשמות של רחובות, כי בזכות אותם חללים שנפלו עיר זו תמשיך להתקיים. הייתי שמחה שעל איזה סלע בגן העצמאות, מקום בו עופר ואני טיילנו רבות, תתנוסס חריטה עם שמו, תמונה של עופר ומספר מילים עליו ועל פועלו. אני חושבת שמגיע למשפחות שכולות שיתייחסו אליהם באופן שונה. אפילו כמו עם תו נכה. אני לא אותה 'דנה' השמחה שהייתי לפני שנה ושלושה חודשים. יש להתייחס למשפחות באופן שונה, בין אם זה הטבות בקאנטרי או פעילויות אחרות. להקצות אגף או פרויקט בו ינסו להבין את הצרכים שיש למשפחות השכולות בעיר זו, קבוצות תמיכה. אני הולכת לפעילויות של כל מיני ארגונים ועמותות המתנדבים לעזור לנו, ולדעתי אנחנו צריכים לקבל זאת מהעירייה.

עופר עובדיה – אבא של עידו עובדיה שנפל ב-10.10: אוסיף שגם הצבא היה מקובע מאוד בנושא בתי העלמין. איך תיראה המצבה ומה יהיה כתוב עליה. אחרי המלחמה הזו חל שינוי. בית העלמין נראה כעת שונה לחלוטין מהנהוג בעבר. אם הצבא הבין את הדרישות של ההורים ושינה מחשבתו, על אחת כמה וכמה צריכה גם העירייה.

אורנה חזן כהן – אמא של דניאל: אני אמא של דניאל, אני תושבת רמת גן אך דניאל גר וניהל עסק בתל אביב, והיה תל אביבי בנשמתו. החברים שלו פה והוא נוכח עד מאד בהיעדרו. אני חושבת שאין כל נחמה למי שאיבד ילד או בן זוג. הדבר היחידי שיכול להישאר הוא הזיכרון. אנחנו כבר לא במקום הזה, שמתים מקומם בבית קברות. כי אם לא תהיה להם נוכחות, איך נדע שהם היו. התחברתי מאד לנאמר כאן על הספסלים עם המדבקות מול הים. כי החברים של בני הולכים ומדביקים מדבקות, ומציירים על קירות במקומות בהן עבד ושהה. אהבתי את הניסיון של להראות שהיה כאן פעם מישהו בחלל הזה.

אהוד בסט – אדריכת ותושב העיר: שמי אהוד בסט, אני אדריכל ותושב העיר. רציתי לבוא ולהציג פן אחר שיחליף את המילה אנדרטה, כי אכן אנו משופעים באנדרטאות, מהטנקים ברמת הגולן ועד אילת. רציתי

לדבר על 'מקום' בין אם הוא במרחב הציבורי, או במרחב הפרטי של כל אחד. יש אפשרויות אחרות לעשות את זה. מעולם לא עברתי באזור הגן בפארק יהושע עליו דיברתם. אולי נסעתי בכביש לידו, וזה לא חייב להיות כך. יש כל מיני צורות של מקומות פיזיים שמאפשרים הנצחה. אחת המרשימות בעולם היא האנדרטה בהייד פארק בלונדון לזכרה של הנסיכה דיאנה. היא מינימליסטית ביותר ואף יקרה. זו טבעת של אבנים, הכל נחתך בלייזר, ומעגל המים המשנה את זרימתו, מסמל את אופייה. זה חלק מהפארק. אנשים באים להיות שם, ילדים מתרחצים במים, הולכים בתוך התעלה, ויש שם שלט על הנסיכה דיאנה והסימבוליות של המקום. מקום זה יישאר חלק מהחיים בעיר לעוד 300 שנה ולא בגלל שזה הנסיכה דיאנה, אלא כי הוא חלק ממרקם החיים של העיר. בישראל יש את הר הרצל שהוא למעשה פארק. אנשים יושבים על הדשא בכל מיני מקומות ועושים פיקניק. בתוך הפארק הגדול יש קברים, אנדרטאות ובית קברות צבאי. אך בבסיסו הוא פארק יפה, המתוחזק להפליא. רמת הנדיב אף הוא פארק מדהים ובו קבר הברון. חשוב לפתוח את הראש לצורות אחרות של אנדרטאות ומקומות לשהייה. אנדרטת נפגעי ארמון ורסאי באזור התעשייה בירושלים היא מקום מדהים לשהייה. היא לא מכבידה ואני חושב שהעצים הם כמניין ההרוגים. אנשים באים לשבת שם אפילו בזמן העבודה.

שרי ישראלי – מנהלת המחלקה לטקסים אירועים הנצחה ומורשת: אני חושבת שאנדרטאות יש לנו במספר מקומות.

אהוד בסט- אדריכל תושב העיר: אני מתנצל על המילה אנדרטה. אני רוצה להדגיש את הקונספט של 'מקום'.

שרי ישראלי- מנהלת המחלקה לטקסים אירועים הנצחה ומורשת: אתה מכיר את גן הבנים?

אהוד בסט – אדריכל תושב העיר: לא. אני רוצה להראות משהו שנראה אחר. מקומות שמחוברים לעיר ונמצאים ברחוב ראשי.

שרי ישראלי – מנהלת המחלקה לטקסים אירועים הנצחה ומורשת: גן הבנים בגן יהושע מחובר לעיר.

עדי ישראלי – תושבת העיר יוזמת מוקד ההנצחה בדיזנגוף: גן הבנים ממוקם כמעט מחוץ לעיר. כתושבת רמת אביב אני עצמי בקושי מגיעה לשם.

שרי ישראלי – מנהלת המחלקה לטקסים אירועים הנצחה ומורשת: יושב כאן אביתר שהוא היוזם של פרויקט הזיכרון הספונטני, הקהילתי והאזרחי בכיכר דיזנגוף. הפרויקט הוזנח על ידי הרשות המקומית ובשנה שעברה יזמתי פרויקט של ניקיון, חידוש ושימור הפרויקט בו מופיעים תמונות הנפלים והנפלות ולא רק מהעיר תל אביב. אביתר יספר מדוע מלכתחילה רצה שזה יהיה בכיכר, ואני אספר מדוע חשוב לנו חשוב להשאיר זאת בכיכר.

אביתר מונצ'ז - במאי ומפיק: שמי אביתר, אני במאי ומפיק, תושב העיר ודור שלישי. מאז ה-7 באוקטובר אני עוסק בהנצחה, ויזמתי עם זוגתי את מיזם ההנצחה שפועל בכיכר דיזנגוף. המיזם נוצר באופן אזרחי וספונטני על ידי אזרחים מתוך הרצון להתאבל יחדיו. בהמשך אנשים מדהימים כעדי בחרו להמשיך זאת ולקחת את זה לכיוון של הנצחה. הידיעה שהעירייה רוצה להוריד את המיזם היא צביטה בלב התושבים והבוחרים שלה. זו סתירה בלחי של המשפחות שנתנו את היקר לה מכל. אני יודע שעיריית תל אביב עשתה הרבה, אך מרגיש שיש ניסיון להזיז הצידה את המיזם הזה. מובן לי שיש לעירייה צרכים מוניציפאליים אבל הנושא הזה לא יעלם. תל אביב היא אי של שפיות בתוך מדינה מטורפת ואנחנו משלמים שכר דירה גדול ונלחמים על חניה, הכל בשביל לחיות בעיר זו. אין לי כל נגיעה בפוליטיקה אך אומר שאם העירייה תנסה לעשות את מה שהממשלה מנסה, היא לא תהיה שונה ממנה.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: אדגיש שנושא ההנצחה הלאומית של ה-7 באוקטובר וככר החטופים נידונים בוועדה אחרת.

אביתר מונצ'ז – במאי ומפיק: אנחנו כאזרחים ואני אישית, מוכנים לחתום על כך שההנצחה הזו תשתמר על ידנו. נשמח אם עיריית תל אביב תיקח אותו על עצמה. כך או כך זה לא יעלם. אני חושב שחשוב שגם המשפחות ישמעו שיש אנשים שנלחמים בשביל שיזכרו את מה שהן בצער רב הקריבו.

עדי ישראלי - תושבת העיר יוזמת מוקד ההנצחה בדיזנגוף: יתכן שאנחנו אכן לא בוועדה הנכונה. אני כאן לצד אביתר ועשינו פרויקט של הנצחה לאומית. חשוב היה לנו שהוא יהיה במרחב הציבורי. אומר באופן הכי ישיר שגן הבנים זו הנצחה מביכה בכך שהיא שמה את הזיכרון רחוק מהעין ורחוק מהלב. רחוק מהתודעה הציבורית. המיקום שנבחר אינו מקום שיוצאים אליו או מקום בו אנשים נוטים להסתובב. זה מקום שנקלעים אליו בטעות כשהולכים לגני יהושע. החיים במדינת ישראל הם כה מורכבים. ה-7 באוקטובר אינו אירוע אלא טבח, והוא שונה מכל מלחמות ישראל ושונה מכל פיגועי הטרור. טבח ה-7 באוקטובר אינו יכול להימחק. הנופלים ואלו שיצאו להילחם צריכים להיות במעמד שונה, וצריך לשנות את מדיניות העירייה לנוכח זאת, שכן כל המדינה השתנתה. כאזרחים וכצעירים אנחנו מבינים את המורכבות של לחיות את היומיום לצד אבל, שכול והנצחה. מובן לנו שאין זה נעים להיתקל באזורי בילוי בפנים של נופל, סיפור או ברקוד, אך אנחנו אנשים בוגרים ונדע להתמודד עם המורכבות העדינה הזו. בסופו של דבר יש פה משפחות שאיבדו את הדבר היקר להן מכל, וכמו שאביתר אמר, אנחנו בתקופה בה יש ממשלה שמנסה למחוק, לשנות ולעוות את הנרטיב. עיריית תל אביב לא יכולה לתת לזה יד. אנחנו כאזרחים נדאג שהזיכרון יישאר, בין אם העירייה תיקח צד ובין אם לא.

עופר עובדיה - אבא של עידו עובדיה שנפל ב30.10: רציתי להוסיף, ראש העיר בדעה שאל לעיר להראות כאנדרטה, אך אנחנו חושבים שלמדינה זו יש אופי שונה ממדינות אחרות. חייתי שנים רבות מחוץ למדינה, ומדינה זו חיה בדם. אננו אומרים שההנצחות חייבות להיות בצורה של אנדרטה, אפשר למצוא דרכי הנצחה אחרים. הוזכרו כאן הרעיונות עם המעגל, ורעיון הברקודים, אלו רעיונות יפים ביותר כי כל אחד היום מחזיק טלפון סלולארי. הברקודים יעילים ואנשים יכולים להשתמש בהם בקלות.

גל שינוטר – יו"ר אגודת הסטודנטים והסטודנטיות של אוניברסיטת ת"א: שמי גל, יושבת ראש אגודת הסטודנטים בתל אביב, אני רוצה ראשית לומר תודה על המפגש ולהביע את עומק צערי על מה שהמשפחות עוברות, אנחנו איתכם. בימים אלו עובדים באוניברסיטה על מיזם הנצחה, ואני רוצה לומר מה גורם לי כצעירה להתחבר ולקחת חלק ממה שזה לא דווקא אנדרטה, כי פעמים רבות אפשר לעבור לידה ולא להבין מה רואים. אם זאת, אם מופיע ברקוד שניתן לסרוק ולקבל סוג של חוויה בין אם זה שיר או לחן על פסנתר שעל קלידיו מופיעים שמות נופלים, זה מאפשר להשתלב בחוויה, תמונה גדולה שאני חלק ממנה. זה מה שהופך את העיר הזאת לעיר ללא הפסקה, היא משתלבת ומשלבת את האנשים כחלק ממנה והם ממשיכים איתה. זו דוגמה שיכולה להשתלב בדרך שתהיה נכונה לתפיסת ראש העיר.

הדס רגולסקי- חברת מועצת העירייה: אני מבקשת להודות לכם על כי באתם וחלקתם עימנו. אני אחראית בעיר על הטיפול בשורדים לצד ליאור סעדון וענבל. תפיסת העולם שהובילה אותנו הייתה שיש להקים יחידה ייעודית לטיפול בשורדי המסיבות מתוך הבנה שההשפעות יישארו עימנו לתמיד. אני סבורה כעת שיתכן ועלינו להקים יחידה ייעודית שתיתן מענים מדויקים למשפחות הנופלים כפי שתיארה דנה מאירי יונג. הסיפורים שלכם נגעו לליבי שכן אני מגיעה ממשפחה שכולה פעמיים, הן כנפגעי פעולות איבה והן ממלחמות ישראל. אני סבורה שה-7 באוקטובר וכל מה שבא אחריו הביאו כאב ואובדן בהיקף גדול בהרבה מכל מה שידעה המדינה עד כה, ובשל כך יש מקום שהעירייה תחשוב איך בכל זאת ניתן לתת לכך ביטוי. אציין כאן את הטקס העוצמתי והמרגש שהכינה שרי לנפגעי פעולות האיבה.

אורנה ברביבאי- חברת מועצת העירייה: המשפחות שדיברו כאן אומרות למעשה, שהן לא יחיו לנצח והן מצפות שבזמן אמת, עיריית תל אביב תיקח זאת עליה. הם יהיו שותפים אך שמישהו יישא את זה לדורי דורות קדימה.

עו"ד חן קראוס - שמחוני: אסכם בכך שזהו דיון ראשוני. הצוות המקצועי ובראשם שרה נמצאים כאן כי הנושא חשוב להם. דיון זה נעשה בתמיכת ראש העיר וביקשתי מנדט לגבש תוכנית מדיניות על מה ניתן לעשות. אני רוצה להודות לכם על שהגעתם ושיתפתם עימנו, ותודה לצוות המקצועי שמבין את רגישות וחשיבות הנושא. אני מקווה שנוכל לצאת לכתובת מדיניות שתוסיף כיוון חדש לנושא.